

Egyesületi ügyek

Az OMBKE választmányának 2004. február 24-i ülése

A választmányi ülést Budapesten, az OMBKE Mikoviny tanácstermében tartották dr. Tolnay Lajos elnök vezetésével. Az ülés az előre meghirdetett napirendet egyhangúlag elfogadta. Napirend előtt megemlékeztek az elhunyt dr. Alliquander Endre vasokleveles jogtudor, gyémántokleveles bányamérnökről, az egyesület tiszteleti tagjáról.

Az 1. napirendi pontban a választmányi bizottságok számoltak be a választási ciklusban végzett munkáról. A beszámolókat a választmány értékelte, megvitatta.

A Történelmi Bizottság (Tóth János) a szakosztályok munkabizottságaival és szakcsoportjaival valamint a szakma múzeumaival jó együttműködésben dolgozik.

A Környezetvédelmi és Hulladékhasznosítási Bizottság elsősorban személyi túlerheltség miatt nem tudta a kitűzött célokat teljesíteni. A választmány különös tekintettel az EU csatlakozásra továbbra is fontosnak tartja ezen bizottság munkáját; meg kell keresni a módját, hogy a jövőben tervszerűbb és intenzívebb munkát végezzen.

A Nemzetközi Kapcsolatok Bizottsága (dr. Fazekas János) szoros együttműködést alakított ki romániai, lengyel és szlovákiai szakmai szervezetekkel. Javasolják, hogy Horvátországban és Ukrajnában is ki kellene bővíteni kapcsolatainkat.

A Jogi és Érdekvédelmi Bizottság (dr. Izsó István) nem tudott kellően élni a jogszabályok véleményezési lehetőségeivel. Egyesületi összefogással lehetne a helyzeten javítani.

Az ICSOBA Magyar Nemzeti Bizottság (dr. Solymár Károly) sikeresen teljesítette céljait, szervezte hazai és nemzetközi rendezvényeit.

A 2. napirendi pontban dr. Gagyi Pálffy András ügyvezető igazgató az egyesület 2003. évi pénzügyi adatait ismertette, mely szerint az év kis pozitív eredménnyel zárult. A hivatalos mérleget és a közhasznúsági jelentést a következő választmányi ülésen terjeszti be.

3. napirendi pont: A tisztújítással kapcsolatban:

A választmány kiegészítette a jelölőbizottságot a Vaskohászati Szakosztály és az Egyetemi Osztály által delegált tagokkal.

Hajnal János javasolja az Alapszabály 8.§ (5) pontjának értelmezését oly módon, hogy a legutóbbi alapszabály módosítással létrehozott „alelnök-szakosztály elnök” tisztséget most először betöltő személyek megválasztásánál ne legyen kizáró ok, ha valaki korábban akár a szakosztály elnöki, akár az alelnöki tisztséget már kétszer betöltötte. Több hozzászólás után az Alapszabály Bizottságot kérték fel állásfoglalásának kialakítására, mely alapján a következő alkalommal döntést hozhat a választmány.

Ugyancsak az Alapszabály Bizottságot kérték fel, véleményezze a Jelölő Bizottságnak az Ellenőrző Bizott-

ság tagjainak választásával kapcsolatos indítványát, miszerint az négy tag és két póttag helyett hat tagból álljon (Alapszabály 20.§ (1) pont).

A 4. napirendi pontban dr. Tolnay Lajos javasolta, hogy dr. Gagyi Pálffy András ügyvezető igazgató megbízatását egyelőre július 1-ig hosszabbítsa meg a választmány.

5. napirendi pont: Kovacsics Árpád főtitkár tájékoztatója az aktuális kérdésekről.

A Bányász-Kohász-Erdész találkozó előkészületeinek ismertetése mellett kérte, hogy a szakosztályok működjenek közre a résztvevők számának növelésében és szponzorok keresésében.

Az OMBKE küldöttgyűlésen nem lesz szakmai előadás, mivel előző nap szakmai konferenciát tartunk.

Az OMBKE küldöttgyűlés időtartamát célszerű keretek között tartani. Ezért a kitüntetések egy részét a szakosztályi küldöttgyűléseken adjuk át.

A BKL megjelentetésével kapcsolatos nyomdai ajánlatok bizonyították, hogy lehetőség van költségsökkentésre. E témában egyeztetések folynak a szakosztályok vezetőivel.

6. napirendi pont: Egyebek

Ősz Árpád javasolja, hogy az OMBKE készítsen angol nyelvű prospektust az egyesületről, és legyen angol nyelvű alapszabálya a külföldi pártoló tagok részére.

Cserta Erzsébet a kohász valéta bizottság nevében tájékoztatott arról, hogy a BKET keretében megszervezik a valéta elnökök találkozóját. Az egyesület és a kohász cégek támogatását kérte a selmeci találkozón való részvételhez.

Juhász Péter valéta elnök anyagi támogatást kért a valetáláshoz, és kérte, hogy a vállalatok adjanak tájékoztatást az elhelyezkedési lehetőségekről.

A választmányi ülés az alábbi határozatokat hozta (valamennyit egyhangúlag).

V 1/2004 sz. határozat

A választmány elfogadta a 2003. év gazdálkodásáról szóló beszámolót.

V 2/2004 sz. határozat

A választmány a V. 16/2003 sz. határozat módosításával jóváhagyta az egyesületi Jelölő Bizottság kiegészítését. Solt László okl. kohómérnököt és dr. Tóth Lajos Attila okl. kohómérnököt a Jelölő Bizottságba delegálta.

V 3/2004 sz. határozat

A választmány dr. Gagyi Pálffy András ügyv. igazgatói megbízását 2004. július 1-ig meghosszabbította.

V 4/2004 sz. határozat

A választmány dr. Gagyi Pálffy Andrást és az általa koordinált szerkesztői csoportot dicséretben részesítette a BKL jubileumi közös számának (110 éves az OMBKE) összeállításáért és megjelentetéséért.

Az ülés jegyzőkönyvéből összeállította PT

A Bányászati Szakosztály 2004. március 24-ei vezetőségi ülése

Az OMBKE budapesti, Fő-utcai tanácstermében tartott ülést *Tamaga Ferenc* elnök vezette. A szakosztály vezetőség néma felállással tisztelgett a januárban elhunyt *dr. Alliquander Endre* vasokleveles bányamérnök, államtudor, az OMBKE tiszteleti tagja emléke előtt.

Az 1. napirendi pontban *Tamaga Ferenc* ismertette a helyi szervezeteknél már lezajlott tisztújítások eredményeit, majd *Lóránt Miklós*, a szakosztályi jelölőbizottság elnöke beszámolt a bizottság munkájáról, és a szakosztályi küldött-gyűlésre tett jelöléseikről. Ezután *Stoll Lóránt*, az érembizottság vezetője ismertette a küldöttgyűlések alkalmából kitüntetésre javasoltakat. A szakosztály vezetőség a javaslatokat megtárgyalta és elfogadta.

A 2. napirendi pontban *dr. Gagyi Pálffy András* az OMBKE ügyvezető igazgatója elmondta, hogy az Egyesület a 2003. évet a támogatások jelentős csökkenése ellenére takarékosan és sikeresen gazdálkodva veszteség nélkül zárta. A Bányászati Szakosztály költségei (beleértve a központi költségek ráosztott részét is) meghaladták a bevételeit. A Bányászati Szakosztály létszáma 1533 fő, akiknek mintegy fele nyugdíjas. *Tamaga Ferenc* észrevételezte, hogy a költségek szakosztályokra bontása nem "életszerű", a létszámarányos felosztás nem tükrözi a ténylegesen igénybevett szolgáltatásokat. Elmondta, hogy a költség-takarékosság érdekében az OMBKE lapok kiadásánál szervezési, formai, és nyomdai változások várhatóak.

Podányi Tibor felelős szerkesztő kihangsúlyozta, hogy bár a Bányászat volt fajlagosan a legolcsóbb, a Szakosztály és a szerkesztőség a változások terén konstruktív hozzáállást tanúsít. A lap bevételei (támogatások, célszámok) az utóbbi két évben a felére csökkentek, 2004-re további csökkenés várható! Kérte a Szakosztály-vezetőség segítségét a hirdetések és támogatások, célszámok szervezésében, megszerzésében.

A 3. napirendi pontban *Törő György* a Bányász-Kohász-Erdész Találkozó főszerzője beszámolt a találkozói előkészületeiről, programjáról, és sürgette a jelentkezések beküldését.

A szakosztály vezetőség a szakosztályba a következő új tagokat felvette: *Kárpáti László* (Budapesti HSz.), *Bogdán János*, *Hernádi Béla*, *Horváth Gusztáv* (Mátraaljai HSz.), *Genczler István*, *dr. Kereki Ferenc*, *Kiss Tibor*, *Kormos Károly*, *Kovács István* (Mecseki HSz.), *Gajdár Vencel* (Nógrádi HSz.), *Koleszár János* (Oroszlányi HSz.).

PT

Tisztújítás Pécsen

A tisztségviselők mandátumának lejáta miatt 2004. január 23-án tisztségviselő választásra gyűltek össze a Bányászati és Kohászati Egyesület Mecseki Szervezetének tagjai a pécsi Széchenyi-akna nagytermében.

Lafferton Győző az OMBKE Mecseki Szervezetének elnöke vezette az ülést, mely az előre meghirdetett napirendi pontok szerint zajlott. A határozat-képesség megállapítása után ismertette a jelölő- és szavazatszedő bizottságoknak a 2003. novemberi vezetőségi ülés által elfogadott összetételét. *Dr. Bíró József* titkár ismertette a vezetőség részletes beszámolóját a 2000-2003. évi munkáról, amely kívülálló értékelése alapján is sikeresnek és eseménydúsnak volt nyilvánítható. A beszámolót a tagság egyhangúlag, kiegészítés és ellenszavazat nélkül elfogadta. Ezt követően az elnök bejelentette a régi vezetőség mandátumának lejáratát, a megbízás megszűnését, majd a taggyűlés egyhangúlag elfogadta a korelnököt, a választást levezető elnöknek.

Mátrai Árpád levezető elnök felkérése alapján *Szirtes Árpád*, a jelölőbizottsági elnöke ismertette a bizottság javaslatait a következő ciklus tisztségviselőire. A jelölés alapvető szempontja volt a különböző területek lehetőleg arányos képviselete, a tagság és vezetőség bázisának bővítése (kőbányák, hulladékfeldolgozás), valamint a vezetőség mögötti gazdasági bázis tartós megmaradása. A tagság a felsoroltakat a jelölőlistára ellenszavazat és kiegészítés nélkül felvette, ennek alapján a jelöltek:

elnök: Balázs László, titkár: Berta József,

elnökhelyettesek: Hideg József és Pozsár Sándor,

titkárhelyettesek: Hegedűs Lajos és Molnár Béla,

vezetőségi tagok: dr. Bíró József, Gács Lajos, Genczler István, Kovács István, Lafferton Győző és Varga Mihály,

senior összekötő: Pallós Péter, Pusztafalvi János és Turi Gyula lettek.

Jelölésre kerültek még a szakosztályi és a közgyűlési küldöttek, továbbá választmányi tagnak *Csethe Andrást*, a Bányászat szerkesztőbizottságába *dr. Turza Istvánt* javasolták.

A szünetet követően a szavazatokat összeszámolták, amiről *dr. Nyers József* a szavazatszedő bizottság elnöke számolt be. Minden jelöltet megválasztottak. A levezető elnök gratulált a megválasztott vezetőségnek, majd az új elnök megköszönte a bizalmat és kérte a tagságot, hogy az új vezetőséget támogassa a munkában, mert sikereket csak együttesen lehet elérni.

Dr. Bíró József

Vezetőségválasztás Gyöngyösön

Az OMBKE Mátraaljai Szervezete 2004. február 24-én Gyöngyösön, a honvéd kaszinóban vezetőségválasztó taggyűlést tartott.

A bányászhimnusz eléneklése után *Csipe Imre*, a taggyűlés levezető elnöke felkérte *Hamza Jenő* titkárt a három és fél évi munkáról készült beszámoló megtartására. Elmondta, hogy 2000. augusztus 25-én volt az utolsó választás, akkor 113, most 96 fő a taglétszám, ebből 46 aktív dolgozó, 33 hetven év alatti, 17 hetven év feletti nyugdíjas. Felolvasta elhunyt tagtársaink neveit, majd egy perces néma felállással adóztunk emléküknél.

Részletesen szólt a szakmai, az egyesületi, társadalmi programokról. Kiemelte, hogy 2001-ben a BKL Bányászatanban a Mátrai Erőmű Rt. külön számot (célszámot) jelentetett meg, melyben a társaság szakemberi nívós cikkeket írtak.

Külön kiemelte a tíz éve működő Lignit Baráti Kör tevékenységét, kihangsúlyozva azt, hogy a Mátraaljai Szervezet munkáját hatékonyan segítette a minden évben megszervezett szakmai, társadalmi programjuk megvalósítása.

Elmondta, hogy a helyi szervezet gazdasági helyzete jó. Megköszönte mind a vezetőségnek, mind a tagságnak az egyesület érdekében kifejtett három és fél éves áldozatos munkáját.

A szavazás megtörténte után *Kovács István* okl. bányamérnök, osztályvezető ismertette a megválasztott új vezetőség névsorát.

Elnök: *Derekas Barnabás* okl. bányamérnök, stratégiai igazgató

Titkár: *Dr. Dovrtel Gusztáv* okl. bányamérnök, irodavezető

Tagok: *Bóna Róbert* üzemmérnök, bányai igazgató

Halmi György okl. bányamérnök, üzemi főmérnök

Hamza Jenő okl. bányamérnök, ny. főosztályvezető

Sőregi Zsolt okl. erdőmérnök, főelőadó

Szomor László okl. bányamérnök, főtechnológus

Dr. Szabó Imre okl. bányamérnök, ny. főmérnök

Választmányi tag: *Hamza Jenő*

Szakosztályi és közgyűlési küldöttek: *Bánki János, Bóna Róbert, dr. Dovrtel Gusztáv, Halmi György, Hamza Jenő, Hídvégi Gábor, dr. Szabó Imre, Szalai László, Szomor László.*

Az új vezetőség nevében *Derekas Barnabás* elnök megköszönte a tagság bizalmát és röviden vázolta a jövőben célul kitűzött feladatokat. Kérte azok megvalósításához az új vezetőség és a tagság segítségét.

A jó hangulatban lezajlott vezetőségválasztás után fehér asztal mellett folytatódott a társalgás.

Dr. Szabó Imre

Vezetőségválasztó taggyűlés a dorogi helyi szervezetnél

2004. február 20-án a dorogi József Attila Művelődési Központban volt az OMBKE helyi szervezet vezetőségválasztó taggyűlése.

A vezetőség megtartotta beszámolóját az elmúlt ciklusról. A beszámolót követően több hozzászólás és javaslat is elhangzott. Legfontosabb a „fiatalítás” volt. A válaszadást követően a régi vezetőség lemondott. A jelölő bizottság megtette javaslatát a megválasztandó személyekre.

A szavazólapok kiosztása után titkos szavazással a következő tagtársakat választottuk meg:

Elnök: *Matyók László*

Titkár: *Szalczinger György*

Vezetőségi tagok: *Kárpát Csaba, Solymár Judit, Fehér Ernő, Klinger János, Liszkai János.*

A taggyűlésen megválasztottuk a Bányászati Szakosztály vezetőségválasztó közgyűlésre a küldötteket: *Matyók László, Fehér Ernő, Kárpát Csaba, Szalczinger György.*

Az OMBKE tisztújító közgyűlésére küldötteket választottunk: *Matyók László, Szalczinger György.*

Választmányi tagnak *Szalczinger Györgyöt* jelöltük.

A zárzó elhangzását követően jó hangulatú, kötetlen baráti beszélgetéssel folytatódott a közgyűlés.

Pados József

Tisztújítás a nógrádi szervezetnél

Az OMBKE nógrádi helyi szervezete az előző évekhez hasonlóan 2004. évi munkatervében is klubdelutánokat tervezett minden hó utolsó csütörtökére a Technika Házában. A klubdelutánokon szakmai előadásokat, egyesületi híreket lehetett hallgatni, vagy egyszerűen baráti találkozónak szolgáltak.

2004 januárjában sajnos a salgótarjáni Technika Házát eladták, így a helyi szervezet helyiség nélkül maradt, és bár több városi intézménytől is lehet bérelni néhány órára, erre nincs pénze a csoportnak. A vezetőség kérésére azonban a *Nógrád Megyei Múzeum igazgatója* segítséget nyújtott; lehetőséget adott arra, hogy a Bányamúzeum könyvtártermében az egyesület a rendezvényeit havonta megtarthassa.

Február 27-én, már az új helyen volt az az összejövetel, ami – megfelelő előkészületek után – egyben a Nógrádban már tíz éve közös bányász-kohász helyi szervezet 2004. évi, *vezetőségválasztó taggyűlése* volt. A vezetőségbe így rotációs rendszerben egyik alkalommal bányász elnököt és kohász helyetteset, ill. két titkárt választanak, majd a következő ciklusban fordítva.

Idén a taggyűlés az alábbiakat választotta meg:

elnök: *Liptai Péter* (kohász), elnökhelyettes: *Józsa Sándor* (bányász),

titkárok: *Czene Géza* (bányász) és *Solymár András* (kohász),

vezetőségi tag: *Vajda István* (bányász),

tiszteletbeli vezetőségi tagok: *Józsa Pál* (bányász), *Krajcsi József* (kohász).

Bízunk benne, hogy az új vezetőség az új helyen továbbra is sikeresen folytatja, irányítja a helyi egyesületi életet!

Vajda István

Vezetőségválasztó taggyűlés a tapolcai szervezetnél

Az OMBKE tapolcai szervezete 2004. március 8-án, Tapolcán, a volt bauxit művelődési központban (MMTK) tartotta taggyűlését, melyen a váratlanul mostohára fordult időjárás és útviszonyok miatt a vártnál kevesebben vettek részt.

A taggyűlés meghallgatta és elfogadta az előző ciklus vezetőségének beszámolóját, melyet *dr. Pataki Attila* titkár tartott meg.

Több hozzászólás foglalkozott a bauxitbányászat emlékeinek a városban történő megővésével. A taggyűlés elfogadta, hogy a helyi szervezet terjesszen elő javaslatot a város birtokába került művelődési ház nevének „*Szent Borbála Művelődési Központ*”-ra változtatása érdekében. Ugyancsak javaslat hangzott el múzeum, ill. emlékszoba kialakítására a városban, mely utódja lehetne a megszűnt bauxitbányászati gyűjteménynek, továbbá hogy a „Tapolcai Füzetek”-ben dolgozzuk fel a város és a bánya kapcsolatát.

A jelölő bizottságnak az új vezetőségre történő előterjesztése után szavazási szünet következett, majd *Kovacsics Árpád* a bázisvállalat Bakonyi Bauxitbánya Kft. vezérigazgatója tartott előadást a hazai bauxitbányászat helyzetéről és kilátásairól.

A taggyűlés az új ciklusra *elnökül dr. Fazekas Jánost*, *titkárnak Károly Ferencet*, melléjük 11 fős vezetőséget és ugyancsak 11 fő küldöttet választott meg.

Az OMBKE helyi szervezetével együtt tartotta beszámolóját és tisztújítását a *Tapolcai Bányász Műszaki Klub* is, ahol *Kolláth Jánost* *Legeza Miklós* váltotta az elnöki funkcióban.

A taggyűlés állófogadással zárult, ahol *Károly Ferenc* újonnan megválasztott titkár pohárköszöntőjében a korábbi hagyományok, rendezvények folytatását tűzte ki célul.

PT

Bányászbál a Mecsek alján

Zord időben, de lelkes csapattal tartotta meg 2004. évi, XXIII. bányászbáliját az *OMBKE Mecseki Szervezete*. A hagyományos bála február 28-án – az utóbbi időszak-

ban már megszokott patinás helyszínen, a pécsi PALATINUSZ SZÁLLÓ Bartók termében – jött össze a bázis bányászok és szimpatizánsainak csapata. Az eseményen részt vett, *dr. Kékes Ferenc* a Baranya megyei Közgyűlés elnöke és *Páva Zoltán* Komló város polgármestere. A talpalávalót a szálloda zenekara szolgáltatta.

Berta József titkár üdvözlő szavai után a Pécsi Művészeti Szakközépiskola diákjai adták elő látványos palotás táncukat. A serlegbeszédet *dr. Nyers József* okl. bányamérnök mondta, aki több cikluson keresztül a helyi szervezet vezető tisztségviselői között volt. A serlegbeszéd nem szépítette a mai helyzetet. Megállapította, hogy a mélyművelés Baranya megyében immár – valószínűleg végérvényesen – megszűnt. A még működő külfejtés – amelyet a Kő-Szén Kft. művel – idén a tervek szerint befejezi a széntermelést, a pécsi hőerőmű gáz- és biotüzelőanyagra áll át. A bányászatot már csak a komlói és beremendi kőbányák, valamint a homok- kavics- és ásványbányák fogják képviselni. Ez további alkalmazkodást követel a bányász szakemberektől, akik erőt kell merítsenek abból, hogy a múlt bányászai is átértékelték már, hogy helyet és ásványi nyersanyagot kellett váltani. Mindenkor megkövetelte ezt az a társadalom, amelynek igényei kielégítésére képezték ki bennünket.

A nemes gondolatok után finom svédasztalos vacsora, éjfélkor bányászhimnusz, majd tombola és hajnalig tartó tánc következett.

Dr. Biró József

Előadás a budapesti helyi szervezetben

A Bányászati Szakosztály Budapesti Helyi Szervezete az éves programja keretében 2004. április 6-án került sor *dr. Varga József* OMFI osztályvezető, az MTA BEAB titkára „A fizióergonómia a bányászatban” c. előadására.

Az előadó a közel két évtized alatt elvégzett munkahelyi fiziológiai mérések és laboratóriumi ergometria vizsgálatok eredményei alapján fogalmazta meg az ergonómia újszerű értelmezését.

Az előadás az általános ergonómiai elvek, módszerek ismertetésével kiemelte a szakterület interdiszciplináris, az alap- és szaktudományokat integráló jellegét, valamint utalt a bányamunka sajátos körülményeiből eredő nemzetközi (ILO, WHO, EGK) és ezen előírásokat átvevő hazai törvényi, rendeleti szabályozás részleteire.

A hazai bányászatban közel 200 fő közreműködésével több mint 1300 teljes 8 órás műszakban elvégzett munkahelyi fiziológiai mérés alapján megállapították, hogy a szívfrekvencia növekmény a legmegbízhatóbb paraméter az emberi szervezet igénybevételének jellemzésére. A kutatások – amelyet az OTKA, az OEP, az ETT, az OMMF is támogatott – során igazolták, hogy a mikroelektronika bázisán a munkahelyi komplex (fizikai, mentális és pszichés) megterhelés együttes hatása, az igénybevétel mérhető, valamint a fiziológiai változók növekményértékei alapján meg lehet határozni az egyes el-

térő bányászati technológiákra jellemző állandó értéket, amelyek minimum követelményként figyelembe vehetők a munkaköri alkalmasság orvosi véleményezésénél.

Az előadó a fizioergonómiát a meglevő munkaképesség optimális kihasználását és az életminőség javítását szolgáló, a balesetek és a meghatározható lappangási idő után jelentkező foglalkozási megbetegedések elemzésén alapuló proaktív (megelőző) és reaktív módszerként fogalmazta meg, amely a szervezet igénybevételenek megismerésével, a munkahelyi megterhelés és az egyéni munkaképesség összevetésével hozzájárulhat a humán erőforrások célirányos kihasználásához és a társaságok gazdaságos működéséhez.

A nagy érdeklődést kiváltó előadáshoz több tagtársunk tett fel kérdéseket (melyekre az előadó részletes válaszokat adott) illetve nyilvánított véleményt.

Az előadás után a szervezet elnöke tájékoztatást adott a II. félévi tervezett programokról, melyeket a BKL bányászatban „betétlapként” is megkapnak tagjaink.

Dr. Horn János

A borsodi Nyugdíjas Baráti Társaság rendezvénye

Március 4-én – a tervezett éves programnak megfelelően – Miskolc város négy nevezetességét látogattuk meg:

- a miskolci Ortodox Keresztény Múzeumot,
- a miskolci Szentháromság ortodox keresztény templomot,
- *Feledy Gyula* képzőművész – festő, grafikus – állandó kiállítását,
- a zsidó zsinagógát,

melyeket a Miskolcot kevésbé ismerő is könnyen megtalálhatják, mert a Minorita templom, illetve a Földes Ferenc Gimnázium közvetlen közelében található.

A 17. században gazdag görög borkereskedő családok telepedtek le a városban. Igyekeztek megépíteni azokat a létesítményeket, melyekben vallásukat, ősi kultúrájukat gyakorolhatták. A múzeum 1805-ben épült, görög nyelvű iskola volt. Mint múzeum 1986-ban nyílt meg. Berendezése minden szakmai igényt kielégít. Természetesen egy ilyen rövid tájékoztatóban a kiállított tárgyakból csak pár darabot – a legértékesebbeket – említhetjük meg.

Bámulatba ejtőek a Görögországból származó puszpár oltárkeresztek. Nagyon szépek az arany és ezüst fonalakkal készült miseruhák. Csodálatra méltó a „sírlepel”, melyet a nagypénteki szertartás keretében használnak. A világon csupán 5 ilyen van, ezeket a bécsi apácák készítették. Remek kidolgozásúak a velencei és a hazai ötvösmunkák is.

Az ortodox keresztény templomot a gazdag borkereskedők adományából 1785-ben kezdték építeni, késő barokk és copf stílusban. 1791-ben készült el. A templomban Közép-Európa legnagyobb ikonosztázionját láthatjuk, mely 16 m magas és amelyen 87 táblakép van. A

képek többségét *Kucheim Antal* bécsi festő készítette. A famunkák *Jankovich Antal* művei. A templom egyik nagy értéke a Mária kegykép (Nagy Katalin cárnő ajándéka). A templomban orgona nincs, az énekhang megengedett, 3-4 kántor énekel a szertartáson. Állni illik Isten színe előtt, támaszkodó székeket csak az öregek és betegek részére helyeztek el. Körülbelül 50 család járt rendszeresen istentiszteletre. A templomot még nem újítták fel – bár nagyon ráférne – csak az ikonosztáziont restaurálták.

Miskolc egyik legszebb terén, egy belvárosi műemlékjellegű épületben van *Feledy Gyula* Miskolcon élő festő- és grafikus művész gyűjteményes kiállítása. Munkásságát elismerő kitüntetések közül csak a legismertebbek: Magyar Köztársasági Érdemrend Középkeresztje, Munkácsy-díj, Kossuth-díj. Az öt egymásba nyíló kiállítóterem falain kb. 100 mű reprezentálja a sokoldalú művész munkásságát. A festmények, grafikák, rézkarcok, rajzok és vegyes technikával készült művek egy része a városé, a többi a művész tulajdona. Kedves színlátogató volt a látogatásnak, amikor a művész személyesen is megjelent, és röviden elmondta élettörténetét.

Az 1700-as években mintegy 30-40 zsidó család telepedett le városunkban. Zömében kereskedelemmel foglalkoztak, bor, szövet stb. Számuk fokozatosan nőtt. Amíg nem volt templomuk, vallásukat családi imaházakban gyakorolták. A zsinagóga 1863-ban készült el, *Ludvig Förster* tervei alapján. (Az Ő munkája egyébként a bécsi zsinagóga és a budapesti Dohány utcai is.) A templom eklektikus stílusú romantikus, klasszicista elemekkel. A zsinagóga kívül-belül restaurálásra szorul. Sajnos az anyagi lehetőségek hiánya miatt csak a tetőszerkezetet tudták kijavítani, hogy a beázásokat megszüntessék. Jelenleg 30-40 fő vesz részt rendszeresen az imákon. Tájékoztatást kaptunk az imarendről is. A holokauszt közelgő 60. évfordulójára gondolva, a látogatók néma főhajtással emlékezve az áldozatokra, léptek ki a zsinagógából.

Dr. Balog Béla

A Mátra-Haider-Dóser Kft. meglátogatása Visontán

2004. április 13-án az OMBKE Mátraaljai Csoportjának egy része látogatást tett Visontán, a Mátra-Haider-Dóser Kft.-nél. A csoport tagjait *Hídvégi Gábor*

okl. bányagépészmérnök, igazgató fogadta. A rövid üdvözlés, szervezeti tájékoztatás után megmutatta az irodahelyiségeket, szociális blokkot, majd a géptároló udvaron szemléltük meg a különböző kotró, emelő, toló berendezéseket. A részletes bemutatás után a műhelycsarnokban néztük meg a javításra váró gépeket (berendezések).

technológiai megoldással ismerkedhettünk meg. A mintegy 20 Mrd Ft-os beruházást jelentő retrofit program a tervezett ütem szerint halad, a próbaüzem várhatóan júniusban indul.

A1js-3.

- sz.3-

honvigi

berendezépar
rdu,

toljs

berlkrendezie36ha

ig66mexiái

u

esetővn

Ezután a füstgáz-kéntelenítő, a kazánok, a turbinák, a hővezénylő és a villamos vezénylő megtekintése következett. Az eróműves kísérok a helyszínen további részletekkel egészítették ki az előadáson elhangzottakat, majd készségesen válaszoltak a felvetett kérdésekre, melyek érintették az erómű jelenlegi alacsony kiterheltségét, a MAVIR irányítási rendszerét, környezetvédelmi és a kéntelenítő építése közben felmerült problémákat.

A látogatás nagyon jól sikerült, hasznos információkat hallhattunk, és sok érdekességet láthattunk a cégen belüli másik szakmáról.

Nagy Csaba

Földessy professzor előadása Gyöngyösön

Az OMBKE Mátraaljai Szervezet Lignit Baráti Körének szervezésében 2004. március 2-án Gyöngyösön a honvéd kaszinóban dr. Földessy János tanszékvezető A legjobb meddőkezelési technológiák – az EU program tapasztalatai címmel tartott nagy érdeklődést kiváltó előadást.

Bevezetőjében körképet adott az európai bányákról és meddőhányókról, elmondta, hogy 5000 évvel ezelőtt kezdődött a bányaiipar és a vele járó szennyezettség is. Spanyolországban Kr. e. 3000-ban kialakult – főleg ércbányászat – É felé haladva minden nagyobb európai országban tért hódított, a mindenkori műszaki, technikai fejlődés lehetőségét biztosítva az emberek számára, létrehozva a mai korszerű, kényelmes, jóléti feltételeket.

Az előnyök mellett természetesen számtalan hátrány is származott ebből az élő világ számára. Erre rájöttek már a korábbi időszakokban is, de az utóbbi években különösen nagy hangsúlyt kapott az egész világon a bányászat kapcsán kialakult környezetszennyeződés és ezt „megóvandó” környezetvédelem. Példának hozta fel a finnországi ércbányászatot, ahol ma is a legfejlettebb technológiával művelik a mély- és külfejtéses bányákat, de már a bányák tervezése során számolnak a kellemetlen szennyeződésekkel és védekeznek. Bemutatott képeket a zárt ércárolókról, a meddőhányók környezetet kevésbé szennyező technológiákról stb.

Kifejtette, hogy Európában sok helyen a bányászat ellenes hangulat ütötte fel a fejét és ezt párhuzamba hozta országunkkal is. Sok az elfogultságot befolyásoló populáris propaganda, különösen a sajtó, média részéről. Sokan elfelejtik, hogy a bányászat biztosította azt a korszerű technikát, kényelmet, amiben most részünk van. Kihangsúlyozta, hogy a tisztességes környezetvédelemre szükség van, mindenütt a világon, erre fel kell készülni és nemcsak a bányászatot érintő kérdésekben, de egyéb szennyezést okozó műszaki megoldásoknál is. Úgy kell készíteni a megvalósulási terveket, hogy a környezetre káros anyagok kibocsátása a legkevesebb veszélyt jelentse. Szót ejtett a korábbi meddőhányók újrahasznosításáról is, különösen a nagybányai aranykinyeréssel okozott szennyeződésekről. Ismertetett néhány hányóbalesetet is (megcsúszás, gátszakadás stb.).

Az európai országokban meglévő és a jövőben megvalósuló különböző bányatelepítések mellett foglalkozott a hazai jövőbeni bányászati lehetőségekkel is, köztük a toronyi lignit és a nukleáris energia távlati felhasználásával.

A nagy érdeklődést kiváltó előadáshoz a következők szóltak hozzá, illetve tettek fel kérdéseket: *Pál Sándor; Varga József, Kevés József, Hamza Jenő, dr. Szabó Imre, Oláh Sándor, Horváth Gusztáv, Sankovics László, Karacs Imre.*

A feltett kérdésekre az előadó mindenkinek kielégítő válaszokat adott.

Dr. Szabó Imre

Látogatás a Magyar Olajipari Múzeumban

Felejthetetlen élményben volt részük a *budapesti helyi szervezet* azon tagjainak, akik részt vettek a 2004.május 4-ei programunkon. Az IC-vel történt 200 perces utazás szinte pillanatok alatt elrepült, mert út közben szellemi vetélkedőre is sor került – amelynek szakmai könyv díjai a szervezet elnökének könyvtárából kerültek ki.

A zalaegerszegi három órás program alatt *Tóth Jánosnak*, a Múzeum igazgatójának vendégszeretettel élvezhettük. Először a Múzeum központi épületében magas színvonalú tájékoztatóját hallgattuk meg az 1969-ben alapított országos gyűjtőkörű szakmúzeumról, majd megtekintettük a Dr. Papp Simon emlékére berendezett kiállítást és a Zsigmond Vilmos gyűjteményt.

Ezt követően a húszezer négyzetméter területű állandó szabadtéri kiállítás helyszínére mentünk, ahol a szénhidrogénipar (bányászat, feldolgozás, szállítás) műszaki emlékeivel, kiállító termeiben az iparág technológiai folyamataival, történetével ismerkedhettünk meg. A szoborparkban kilenc kiemelkedő műszaki szakember, köztük *Alliquander Ödön, Bencze László, Gyulay Zoltán, Szilas A. Pál* bányamérnökök bronz mellszobrai láthatók.

A résztvevők nagy érdeklődéssel és tisztelettel tanulmányozták a magyarországi szénhidrogénipar szellemi és műszaki emlékeit és számtalan kérdést – melyekre szakszerű választ kaptak – tettek fel a Múzeum igazgatójának.

dr. Horn János

Tisztelt Olvasóink!

Felhívjuk internettel rendelkező olvasóink, partnereink figyelmét, hogy a *BKL Bányászat e-mail címe 2004. július 1-étől megváltozott!* Új címünk:

bkl.banyaszat@axelero.hu

Ugyanekkor a postafiók mérete is megnövekedett, így nagyobb anyagokat (fényképek, rajzok, stb.) is tudunk fogadni.

A korábbi cím (podtibor@axelero.hu) továbbra is él, így minden elküldött levelet megkaptunk eddig is, és a következőkben is biztosan megkapunk.

Podányi Tibor felelős szerkesztő

A Műszaki Földtudományi Kar Valéta Bizottság felhívása

Sajnos az idők folyamán a régebbi évfolyamok tablói megrongálódtak, némelyik eltűnt. *A Valéta Bizottság eltökélt szándéka, hogy a rossz állapotban lévő tablókát megjavítja, a hiányzókról reprodukciót készít, amennyiben az lehetséges, és valamennyit méltó helyre állítja ki.*

Ehhez a nagy munkához kérem mindenki segítségét! Hallgatókét és főleg a már valétált hallgatókét. Nem anyagi segítségre számítunk, legalábbis ehhez pénz nem szükséges. A tablók renoválásához számos név és fény-

kép pótlására van szükség. Az alább felsoroltak fényképeinek pótlására kérjük tisztelt Elődeinket!

Ugyanakkor szeretnénk újra feleleveníteni egy régi hagyományt. Az 1967/68-ban végzett hallgatók a kohászokkal valamint az OMBKE-vel karöltve létrehoztak egy *Bányász- Kohász Könyvet*. Ebben a könyvben szerepel az adott évfolyam névsora, – *alias neveikkel együtt!* – szakonként, a Szalag, - Gyűrű- és Kupaavató Szakestélyek vendégeinek neve. Sajnos ennek a könyvnek az írása az idők folyamán elmaradt

(véleményem szerint sokan nem is tudnak erről a könyvről). Ezt szeretnénk pótolni, amihez elkerülhetetlen az Önök, a Ti segítségetek. Kérjük, az 1970, 1972, 1973, 1975, 1976, 1978, 1980, 1981, valamint az 1993-2003 években végzettek, hogy nevüket és alias nevüket megadni szíveskedjenek!

Kitűztünk magunknak egy célt. Elkezdtünk egy feladatot, amit –sajnos – idő hiányában már nem tudunk befejezni. Lehet, hogy egy-két év alatt, lehet, hogy csak négy-öt év múlva, esetleg még később sikerül megvalósítani ezeket a célkitűzéseket. Mindegy, a végeredmény a fontos! Az utánunk következő évfolyamok feladata lesz mindezt megvalósítani. Ismerve a bányászok közötti összetartást, barátságot, ez sikerülni is fog!

Bízom benne, hogy az Önök segítségével megmenthetők a régi tablók, fellelhetők az eltűntek és folytatható a testvérkar és az általunk kezdeményezett könyv írása! Segítségüket a következő címen, telefon és faxszámon, e-mail címen várjuk:

Miskolci Egyetem Műszaki Földtudományi Kar – Valéta Bizottság
3515 Miskolc- Egyetemváros – E/5 kollégium
(46) 565 412 – (70) 505 83 55 – juhaszp19@freemail.hu

Segítségüket előre is megköszönve kívánok Jó szerencsét!

Juhász Péter a. Kistotyivalétaelnök

Az alább felsorolt valétalók fényképe hiányzik					
1972		1982		1984	
Ambrus Gábor András	bgeol	Ádám Béla	bm	hiányzik az egész tabló	
Bánlaki Emília	bgeol	Csemyák Attila	b föld		
Bencsik László	bm	Drótos László	b föld	1985	
Buckner Lajos	bol	Fehér Ernő	bm	Fehér Sándor	bg
Hegybró Zsuzsanna Mária	bgeol	Horváth Attila Árpád	b föld	Herczeg Pál	bm
Magyar Zoltán	bol	Juhász Györgyi	b föld	Hetényi Miklós	bm
Martinkó Mária	bgeol	Kereki Ferenc	bm	Molnár István	bm
Ormos Tamás	bgeol	Kókai Ákos	bg	Németh Lajos	bm
Szilágy Zsombor István	bol	Kulesár László	bm		
Tóth Anna	bgeol	Lendvai János	b föld	1986	
Tóth István	bm	Menyhei László Attila	b föld	hiányzik az egész tabló	
		Mezős László	bg		
1977		Mosonyi Zoltán Ferenc	bm	1989	
Beregi László	bgeol	Pagács László	bg	hiányzik az egész tabló	
Bottyán László Attila	bol	Tóth László	bg		
Glicz András József	bol	Udvarhelyi Nándor András	b föld	1990	
Kántor Ilona	bgeol	Szigeti Tibor	?	Balogh Bamabás	bm
Lívó László	bg			Balogh István	bm
Néczin Elemér Károly	bgeol	1983		Bátori István	bm
Rábay Ottó	bm	Arturo Leal Correa	bol	Biczó Csaba	bg
Rakonczai László István	bol	Bartus Klára	b föld	Birke Bánk	bm
Raymond Ogbonah Eneberi	bol	Cábor Attila	bol	Bíró Sándor	b föld
Tersánszky Tibor	bol	Galgóczy László	bm	Fazekas Béla	bm
Vavrinecz András	bm	Garai István	b föld	Gondos János	bm
		Gombor László	b föld	Göri Attila	bm
1978		Gödölle Ildikó	b föld	Ivánics Magdolna	b föld
Bányász Margit	b föld	Grünvald Mátvás	bm	Juhász Zsolt	bg
Benjamin S. Kwaki Dagadu	bol	Haladin László	bg	Khuc Xuan Hoa	b föld
Csikós József	b föld	Hemádi Béla	b föld	Kovács Zoltán	bflu
Kerekes Zoltán Lajos	b föld	Izing László	bm	Kovács Zsolt	b föld
Kollár László	b föld	Kappel Róbert	bm	Kruppa Attila	b föld
Lendvay Pál	b föld	Király Antal László	bg	Leskó Attila	b föld
Nagy Tibor Miklós	bol	Körösy Csaba József	bm	Mátvás Szabolcs	b föld
Óvári Albert	b föld	Kuris Károly	bm	Mázik Gabriella	b föld
Righi El-Hachemi	b föld	Lovászi István	bm	Pápai Ildikó	b föld
Sági István Tibor	bol	Magyar Rudolf	bol	Phan Ira Hung	b föld
Stephen George Khoury	bol	Marosi Miklós	bm	Schmitt Beáta	bm
Sztemen Gusztáv	bm	Nagy Csaba	bm	Szekeress Gábor	bm
Turai Endre	b föld	Öllei Mihály	bm	Szics Zsolt	bflu
Udvarhelyi Sarolta Gizella	bm	Pribil Vencel Róbert	bg	Törköly József	b föld
Zoltai Judit	bol	Radeczky János	b föld	Zanati Géza	bflu
		Szabó István	bm		
1979		Szenczi Béla	bm	1991	
hiányzik az egész tabló		Váci Károly	bm	az egész tabló hiányzik	
		Maginecz János			
1980		Bartus Katalin		1996	
Bocsák Béla	bg	Gabriella Zmk		az egész tabló hiányzik	
Juratovics Aladár	bol	Stefán Kanburov			
Kovács Illés	b föld	Szalay Gabriella			
Nád Béla	b föld	Stogicza Imre			
Olasz József	b föld	Veszteg József	bg		
Öljiszirengijn Enhtögsz	b föld	Vöröskői István	bm		

Köszöntjük Tagtársainkat születésnapjukon!

Tóth-Zsiga József okl. geológus-mérnök március 1-én töltötte be 70-ik életévét.
Cseh Béla okl. villamos mérnök március 1-én töltötte be 70-ik életévét.
Sztari Miklós okl. bányamérnök március 4-én töltötte be 80-ik életévét.
Sasvári Géza technikus március 7-én töltötte be 70-ik életévét.
Forgács László okl. gépészmérnök március 22-én töltötte be 70-ik életévét.
Burján Andor okl. bányamérnök március 26-án töltötte be 70-ik életévét.
Bácskai György okl. gépészmérnök március 29-én töltötte be 70-ik életévét.
Tóth Sándor okl. erdőmérnök április 1-én töltötte be 75-ik életévét.
Harnos János okl. geológus mérnök április 4-én töltötte be 75-ik életévét.
Buránszky István okl. bányamérnök április 4-én töltötte be 70-ik életévét.
Mészáros Lászlóné okl. bányagépész mérnök április 8-án töltötte be 80-ik életévét.
Raáb Ferenc okl. bányamérnök április 8-án töltötte be 75-ik életévét.
Oláh Imre okl. villamos mérnök április 8-án töltötte be 70-ik életévét.
Fuchs György bányatechnikus április 14-én töltötte be 70-ik életévét.
Eck József okl. gépészmérnök április 16-án töltötte be 70-ik életévét.
Borsik Jenő okl. bányamérnök. április 25-én töltötte be 70-ik életévét.
Locker József okl. villamos mérnök április 30-án töltötte be 70-ik életévét.
Adorján Gizella bányatechnikus május 4-én töltötte be 70-ik életévét.
Dr. Patvaros József okl. bányamérnök május 8-án töltötte be 70-ik életévét.
Gieth Ferenc okl. bányagépész mérnök május 9-én töltötte be 75-ik életévét.
Dr. Urbán Gábor okl. közigazda május 9-én töltötte be 70-ik életévét.
Vasóczki István okl. bányamérnök május 10-én töltötte be 80-ik életévét.
Jankovics István okl. bányamérnök május 14-én töltötte be 70-ik életévét.
Bányász János okl. bányamérnök május 25-én töltötte be 85-ik életévét.
Novák Géza bányatechnikus május 26-án töltötte be 70-ik életévét.
Mátsay László bányatechnikus június 3-án töltötte be 85-ik életévét.
Szeghő Árpád okl. bányagazdász június 9-én töltötte be 75-ik életévét.
Medvesi István okl. bányamérnök június 10-én töltötte be 75-ik életévét.
Gönczi János okl. bányagépész mérnök június 13-án töltötte be 70-ik életévét.
Hegedűs Csaba okl. bányamérnök június 13-án töltötte be 70-ik életévét.
Molnár László okl. bányamérnök június 15-én töltötte be 80-ik életévét.
Varga László okl. bányamérnök június 15-én töltötte be 70-ik életévét.
Keszei Zoltán okl. vegyész mérnök június 21-én töltötte be 70-ik életévét.
Dr. Szabó Imre okl. bányamérnök június 26-án töltötte be 70-ik életévét.

Ezúton gratulálunk tisztelt Tagtársainknak, kívánunk még sok boldog születésnapot, jó egészséget és

jó szerencsét!

Tóth Zsiga József

Cseh Béla

Sztari Miklós

Sasvári Géza

Forgács László

Burján Andor

Tóth Sándor

Harnos János

Buránszky István

Mészáros Lászlóné

Raáb Ferenc

Oláh Imre

Fuchs György

Eck József

Borsik Jenő

Locker József

Adorján Gizella

Gieth Ferenc

Dr. Urbán Gábor

Vasóczy István

Jankovics István

Bányász János

Novák Géza

Mátsay László

Szeghő Árpád

Medvesi István

Gönczi János

Hegedűs Csaba

Molnár László

Varga László

Keszei Zoltán

Dr. Szabó Imre

Hazai hírek

Halimba-III. légakna átalakítása vízemelésre

Mint legutóbbi számunkban beszámoltunk róla, a Bakonyi Bauxitbánya Kft. Halimba-III. üzeme ásványvagyónának kimerülése miatt 2003. november 17-ével befejezte a bauxittermelést és a korábbi – 12 m³/p körüli mennyiségű – bányavíz emelését.

A vízemelés megszüntetése miatt az Ajkai Timföldgyár ipari-víz ellátása veszélybe került, hiszen a Halimba-III. bányából emelt víz a Padragi-víz patakon keresztül a Timföldgyár – halastóként is szolgáló – Lőrintei-víztározóját táplálta.

A Halimba-II-DNy új bányából elegendő vízmennyiségre nem számíhattunk, továbbá, a domborzati viszonyok miatt, az innen történő vízáttemelés jelentős beruházási és üzemviteli költségekkel járt volna. Megoldásként Halimba III. légakna vízkiemelő kútként történő további üzemeltetése merült fel, melyre vonatkozó tervek 2003 közepén elkészültek. A légaknában kialakítható egy 7-8 m³/p vízszállítási kapacitású, 250 m emelőmagasságú vízemelő állomás a bányában eddig alkalmazott EMU gyártmányú KM 1302-VII típusú, nagy teljesítményű búvárszivattyúk felhasználásával. A szivattyúkat felújítottuk, ill. a korábbinál kisebb emelőmagassághoz egy fokozat kiszerezésével átalakítottuk.

Az előkészítési és kivitelezési munkák részletes ütemterv szerint készültek el. A tervezésben és megvalósításban a Bakonyi Bauxitbánya Kft. mellett részt vett a Bakony Szivattyú Szerviz Kft. az Unimontex Kft. és a Bavtrans Kft.

Az akna jelenlegi tornyának és szerelvényeinek amúgy is szükséges lebontása, kiszerezése után a volt szállító osztályba befüggesztett két szivattyú és csővezeték biztosítja a szükséges vízemelési-, valamint tartalék kapacitást. A szivattyú állomás villamos energia ellátása közvetlenül a légaknától mintegy 100 m távolságra lévő bányüzemi transzformátor állomásról a nagy (egyenként 550 kW) teljesítmény igényre tekintettel 6 kV feszültség szinten történik.

A teljes átépítés 2004. február végére készült el, a vízemelés 30 napos próbaüzeme 1 szivattyúval március 3-án kezdődött. Ekkor a nyugalmi felső vízszint a +15 mBf. szinten volt, és 7,3-7,5 m³/p vízemelés mellett a +13 mBf. szintre állt be. (Halimba-III. bányüzemben a bányászati tevékenység megszüntetése előtt az aknazsombban a vízszintet a -100 -90 mBf. szinten tartottuk, de mélyebb területeken is volt művelés.)

A sikeres próbaüzemet követően, a használatbavételi engedély birtokában, társaságunk már folyamatosan tudja szállítani a Timföldgyár igényének megfelelő mennyiségű és minőségű ipari vizet, a bányászati tevékenység megszűnésével a kiemelt víz a korábbinál jóval tisztább is.

Bogár József

Emlékez(z)ünk

1944-ben és 1945-ben a dachau haláltáborban nagyon sok magyar bányász ellenállót is kivégeztek.

2003-ban a „Dachau Múzeum – Archiv – Bibliothek” (továbbiakban: Múzeum) igazgatóasszonyától, dr. Barbara Disteltől huszonnégy magyar bányász nevét és adatait tartalmazó adatlapot kaptam meg. Tájékoztatást kaptam arról is, hogy a Múzeumban magyar emléktábla még nem szerepel. Egyéni kezdeményezésre, anyagi támogatással és további pályázati támogatással a Bányászokért Alapítványon keresztül készítettem el azt a 60x40 cm-es svéd gránit emléklapot, melyen az alábbi szöveg olvasható:

A magyar ellenálló bányászmártírok emlékére
Bánya- és Energiaipari Dolgozók Szakszervezete
2004

Az emléktábla kiszállítása 2004. februárjában a külügyminisztérium támogatásával történt, az avatásra 2004. áprilisában került sor.

Dr. Horn János

Szélerőmű Törökszentmiklós határában

Félmilliárd forint értékű beruházásként szélerőműparkot építenek Törökszentmiklós határában. Három, 100 méter magas széltornyot a 46-os út mellett, egy 70 hektáros mezőgazdasági területen hozzák létre. Az összteljesítményét 4,5 megawattra, élettartamát 35 évre tervezik. Ezzel a teljesítménnyel a város számára szükséges villamos energia mintegy egyharmadát termelik meg.

Dr. Horn János

Megérkezett a biomassza erőmű egyik alapberendezése

2004. januárjában érkezett meg a PANNONPOWER Rt.-hez a Németországban (Kölckner cég által) gyártott 50 tonnás aprítógép, melynek 2000 mm átmérőjű palástján elhelyezett 4-8 kés a fát szálirányára merőlegesen vágja el, majd az így keletkező „korongokat” az aprítógép kosara szedi szét a kívánt méretre. A gép érzéketlen a fa méretére, 600 mm átmérőig az adagolónyelés teljes keresztmetszetéig kitölthető. A meghajtó motor 1000-1500 kW. A berendezés nélkülözhetetlen eleme a vastartalom kiszűrésére szolgáló fémdetektor, ami automatikusan leállítja a rendszert, ha fémet talál a nyersanyagban.

MEGAWATT, 2004. február

Dr. Horn János

Három jeles évforduló Oroszlányban

Mint minden évben, úgy 2004-ben is – immár nyolcadik alkalommal – március 15-én Oroszlányban, a Művelődési Központ és Könyvtárban nagyszabású rendezvénysorozat volt. A „Civileké a ház” elnevezésű kiállítás sorozattal kezdődtek a megemlékezések. A különböző rendezvények megtartásának az ad különös aktualitást, hogy 1954. február 1-én kapott a település városi rangot. Az 50 éves évforduló mindenképpen megérdemli, hogy erre az időre méltóképpen visszaemlékezessen az itt élő és dolgozó lakosság.

A jelen évfordulók sorába tartozik még két másik is. Az egyik: 45 évvel ezelőtt, 1959. július 1-én megalakult az Országos Bányászati és Kohászati Egyesület (OMBKE) Oroszlányi Szervezete (akkor csoportja). A másik: 25 évvel ezelőtt, 1979. augusztus 31-én nyílt meg az Oroszlányi Bányászati Múzeum. A három évforduló egymásra épül, és ennek alapját adja a 67 évvel ezelőtt, 1937-ben megindult oroszlányi szénbányászat. Mert meg kell mondani, hogy Oroszlány várossá válását az itt működő magas szakmai kultúrával rendelkező szénbányászat tette lehetővé.

Az Oroszlányi Bányászati Múzeum és az OMBKE Oroszlányi Szervezete a három jeles évforduló jelentőségének megfelelően 7 tablót állított ki, amelyeken közel 80 db fotó látható. A bányászatot kihangsúlyozandó, a tablókat két trapézácsolat köré helyezték el. Az ácsolatok elé egy 1930-as évekbeli bányászegyenruhát viselő, és egy bányamentő felszerelésben álló bábut állítottak.

Három tabló 40, 50, 60 évvel ezelőtt készült fényképekkel mutatja be a település régi és jelenlegi arculatát: a fontosabb építmények (tanácsház, víztorony, strand, iskola, óvoda stb.) építés közbeni állapotát és a lakosság itt végzett társadalmi munkáját, továbbá a város emlékműveit és a környéken lévő műemlékeket. Két tabló fényképei a bányaeépítés és a bányaművelés különböző folyamatait, továbbá egy tabló fotói a bányász múzeumot, illetve az OMBKE Oroszlányi Szervezetének tevékenységét mutatják be.

A kiállítóteremben még további 27 civil szervezet mutatkozott be, különböző látványosságokkal.

Az évenként egyre növekvő érdeklődés miatt az idén a megnyitó ünnepséget a színházteremben tartották

meg. A nagyszámú közönség előtt *Rajnai Gábor* polgármester mondott ünnepi köszöntőt és megnyitó beszédet.

A kiállítás 10 napig volt látható.

Kőbányai Ferenc

Ötven éves a komlói helytörténeti múzeum

1951-ben Komló várossá nyilvánításakor határoztak a város történetét megőrkítő gyűjtemény létrehozásáról. A gyűjtemény tényleges létrejöttét a hazai műszaki emlékek védelméről szóló 4/1954. sz. MT rendelet is segítette, melynek megalkotásában nagy szerepe volt dr. Faller Jenő okl. bányamérnöknek, a soproni Központi Bányászati Múzeum megalapítójának. Komlón, a város és a bányavállalat együttes bizottsági ülésén (1954. január 11-én) alapították meg a közös fenntartású várostörténeti múzeumot.

A gyűjtemény 1954. március 1-el kezdte meg működését. Kezdetben a Zrínyi utca egyik lakásában szolgált az egyre növekvő érdeklődést, folyamatos bővítéssel 1957. március 25-én, mint állandó kiállítást mutatták be. Az ötven tárló igényesen mutatta be a város és környéke, a meghatározó bányászat múltját és jelenét. A gyűjtemény első vezetőjéül *Kutnyánszky Józsefet* kérték fel, akit évtizedek után *Cserdi András* követett, ma pedig *Jakab Józsefné* irányítja a múzeumot.

A helytörténet, a műszaki kiállítások ügye állandóan a figyelem középpontjában állt. Kossuth-akna mellé már 1952-ben terveztek emlékművet és kiállítást, a város tervezésében kitűnt *Lux Kálmán* építész (VATI) pedig a mai sportcsarnok helyén, félkörívű, a fabiztosító szerkezetet jelképező csarnokba helyezte volna a múzeum anyagait. Egy 1955-ből származó javaslat bányászjelvény-bejáratot és alagútszerű épületet szánt a múzeumnak. Az 1969-es komlói Bányászattörténeti Konferencián több érdekes modellt, tervet mutattak be. *Klausz Gyula* építész ácsolat alakú (vasbeton) épülettömböt képzelt el. Látványos, a bányavágatokat jelképező hengeres bemutatóterem egy központi térrel alkották *Bachmann Zoltán* lendületes, modern a város középpontjába szánt múzeumának tervét. Az 501. Szakmunkásképző Intézet vājár-kollektívája a templom mögötti kisvasúti alagutat is felhasználva tervezett a hajdani *Anna-aknaig* (Tanbányáig) vezető megmaradt régi utca épületeivel, életmód-bemutatóval, szoborsorral kísért komplex külszíni és föld alatti kiállítást. 1969-ben látványtervet készítettek a városközpont és az aknatornyok kivilágítására is.

Az egyre gazdagabb gyűjteményt 1977-ben a Május 1. Művelődési Központba helyezték el. A több mint 4500 leltározott fénykép, bányatérképek, zászlók, jelvények sokasága, az 1500 egységet meghaladó, többségében bányászati szakmai jellegű könyvtár és kiállított anyag korábban szervesen egészült ki a szabadtéri létesítményekkel, melyekből mára szinte semmi nem maradt. A Mecseki Szénbányák támogatásának elmaradása, majd a város kulturális szervezeteinek összevonása után 1995-ben a könyvtár és múzeum egy helyre, a volt komlói

pártbizottság épületébe került. Az új városi múzeumot 1993. szeptember 2-án *Göncz Árpád* köztársasági elnök nyitotta meg. Látható az a nemzetiszínű szalaggal díszített bányászcsákány, amellyel 1948-ban az új Kossuth II. akna majd további függőleges aknák "első kapavágását" (Zobák és Kossuth IV. akna) majd az aknaközeget jelző cölöpök leverését végezték (ezek is a csákány mellett voltak). A múzeum ma a Fő tér reprezentatív épületében fogadja látogatóit. 1990 óta itt zajlanak az évente Borbála-nap körül megrendezett Komlói Napok rendezvényei, bányászati- és helytörténeti előadásokkal, kiállításokkal. A múzeumban évente több ezren vesznek részt tárlatvezetésen, bár az utóbbi időben a látogatók száma kissé megcsappant (2003-ban 3450 fő). Ma 5200 leltározott tárgy és 2130 könyvtári egység várja a látogatókat.

A komlói városi helytörténeti múzeum létrejöttében, fenntartásában, bővítésében és a Komlói Napok rendezvényein máig jelentős szerepet vittek és visznek az OMBKE komlói és pécsi tagjai, akik az egyesület helyi és országos bányászattörténeti munkabizottságaiban fejtették/fejtik ki tevékenységüket.

Krisztián Béla

Ipari (bányászati) műemlékek a TV műsorán

Pereces

Ráday Imre Unokáink sem fogják látni c. városvédő műsora 156. adásában (2004. április 24.) ipari műemlékekkel – köztük bányászatiakkal is – foglalkozott. Megemlítette, és néhány felvétellel illusztrálta a miskolci Herman Ottó Múzeum Lyukóbánya 65 évéről szóló kiállítását.

Majd így folytatta: „A modern gépekkel felszerelt, gigantikus Lyukóbánya árnyékában évtizedek óta sorvad az egykor önálló Pereces községben működő, szebb napokat látott bányásztelep: *Újakna*. A helyszínen azt látjuk, hogy az épületeket kiürítették. ... Nézve ezt a remek téglarchitektúrával készült épületet, a vasszerkezeteket, és a technológia más építményeit a környéken, azt kell gondolnom, hogy ezeket bizony vagy bányászati funkcióra, vagy ha arra nem, más célra meg kell menteni. A házak környezete szép, akár kirándulásra, a turizmus kiszolgálására is alkalmasak.”

... Lyukóbánya ma jelkép. Bezárása sajnós "magával rántja" Perecest is. Pedig ez az utolsó fellelő, ahol még láthatók mindazok az eszközök, épületek, technológiák, amelyeket a szénbányászathoz használtak. Kéthárom hónap van állítólag arra, hogy valami történjen, hogy ez a hely emlékhely, vagy mint újrahaznosítható épületek sora fennmaradjon.

Mint más gyártelepek szomszédságában, itt is kolóniát, lakótelepet építettek a tulajdonosok, tisztai lakásokat, altisztai lakásokat, munkás lakásokat és természetesen a hozzájuk való egészségügyi és oktatási intézmények sorát, templomot is. Ezek a házak is megvannak még. 1865-ben már állt a 60-65 lakásos munkástelep Perecesen, 1910-ben már több mint 2300-an laktak itt és 1928-ban épült meg a templom. A magyar szénbányászat múltjáról még lehet beszélni, jövőjéről alig. Az építészeti kultúrájáról azonban jó lenne a jövő nemzedékének is bemutatni valamit.”

Örömmel hallgattuk a műsort, és a belőle kicsengő szándékot, bár sikerülne az erkölcsi támogatáson túl anyagit is szerezni!

A műsor és az MTV honlapja alapján

PT

A bányaiipari technikusképzés Pécsen

Ötvenöt éve, 1949-ben létesült a pécsi bányaiipari középiskola oktatás intézménye, a *pécsi Bányaiipari Technikum*, melynek elődintézményei az 1896-ban alapított Magyar Királyi Szénbányásziskola, az 1930-tól három évfolyamú Magyar Királyi Bányászati és Mélyfúrás Szakiskola, az 1940-től négy évfolyamú Bányászati és Mélyfúrás Ipari Középiskola voltak. Az iskolát 1942-ben Nagybányára helyezték, onnan sok hanyattatás után, rövid pécsi kitérővel, végül Tatabányára települt. A korábban beiratkozott hallgatók Pécsen, 1948-ban fejezték be tanulmányaikat. Erre emlékezve tartottak 1983-ban a hajdani Kossuth-bányán országos emlékezést. Az 1949-ben Tatabányán nyílt első évfolyamon 1953. június 20-án, 42-en végeztek. Találkozójukat ötven év után, 2003. május 22-én, Sikondán tartották. Tatabánya soha nem mulasztott el megemlékezni hajdani pécsi jogelőd-iskolájáról, ezt 1996. október 26-án, a tatabányai Népházban tartott ünnepséggel és önálló emlékkötettel is tanúsította.

Az 1782-től üzemszerűen művelt pécskörnyéki majd az északi bányavidék feketekőszene, a hidasi lignit, az 1947-től intenzívebben kutató uránérc 1950-es évektől kialakuló bányászata a bányász-szakemberek sokaságát igényelte. A gazdaságfejlesztés energiaigényei a szénbányászat gyorsütemű fejlesztését kívánták. A bányamunkások számát az országos toborzás, a különböző kedvezmények és az állami vājár iparitanuló-képzés (1949-től) igyekezett növelni. A szakmai középírányítás szakemberellátását a Vallás- és Közoktatásügyi majd az Oktatási Minisztérium az ipari gimnáziumok keretébe helyezte. Ennek alapján létesült ipari gimnázium (tagozatokkal) Pécsen is. A bányászati középiskolai képzés változó

elnevezései egyrészt a tartalmi változásokat, másrészt a szakmai struktúraváltást is jelzik.

A tervgazdaság iparfejlesztési feladatai a szakemberellátás új irányába mutattak. Ennek alapján Pécssett, 1948-ban nyílt meg a 24. sz. Ipari Gimnázium (Építőipari és Bányászati Tagozattal) épületében a 2. sz. *Bányaipari Gimnázium*. A Tagozat 1949-ben, mint közös irányítású intézmény kezdte meg munkáját. Ugyanebben az évben véglegesítették *Maress Zoltán* igazgatói kinevezését, aki az 1950/51-es tanévtől vette át az iskola irányítását. 1951-ben a szakirányítás a Nehézipari Minisztériumhoz került, az iskola a 3. sz. *Bánya- és Mélyfúróipari Technikum* nevet kapta, és 1955-ben vette fel a *Cseti Ottó Bányaiipari Aknászkepző* nevet.

A bányaiipari képzésnek soha nem jutott önálló épület. Tanári közössége és hallgatói azonban megyei és országos szinten is kiemelkedő teljesítményt nyújtottak. 1949 és 1970 között a hallgatók 5890 iskolai és nyilvános rendezvényen szerepeltek, különböző versenyeken 1480 díjat és helyezést értek el. Tizenegy alkalommal voltak külföldi tapasztalatcserén. Rendezvényeik népszerűek voltak az iskolák között, a város és megye életében munkával, az ünnepségek rendezésével folyamatosan jelen voltak. Valéa-ünnepségeik új színfoltot vittek a pécsi diákéletbe, erősítve az iskola bányász közösségét is.

A pécsi bányaiipari képzés első kollégiuma a Makár utcai, volt I. Ferencz József gyalogsági laktanyába került. Itt a Rókus utcai épületek közül a középső kétemeletes legénységi épületet a HM 1967. július 31-ig szerződésileg adta át. A diákokthon 1947. szeptember 26-án nyílt meg a Magyar Állami Szénbányák Rt-től kapott harminc ágygal. 1961-től az iskola és a kollégium közös irányítás alá került. A kollégium később a Hunyadi útra költözött, ahol 1962. november 6-án avató ünnepséggel kezdte működését.

Az önálló pécsi bányászati középiskolai képzés fennállása huszonegy évében, 1949 és 1970 között, 76 osztályban (közte a tizenhárom mélyfúró osztállyal) 3368 fiatalnak és felnőttnek adott képesítést. A Dolgozók és Levelezők Bányaiipari Technikuma, a Levelezők Villamosenergiaipari Technikuma és más tagozatok bővítették az iskola szakmai tevékenységét. Az 1985-ben fellelhető 2650 fő végzett közül 58 % a mecseki bányavállalatoknál, 17 % a megye különböző vállalatainál (közte a mezőgazdaságban is), 12 % bányászati irányító szervezetknél, 8 % egyéni szakemberként tevékenykedett.

A pécsi Bányaiipari Technikum utolsó tantestületi ülését 1970. június 26-án tartotta. Dr. Maress Zoltán beszámolt a tanév eredményeiről és tapasztalatairól, majd megemlékezett a Technikum történetéről. A meghatottságtól remegő hangon mondott köszönetet tanártársainak, búcsúzva az iskolától, a mozgalmas diák évektől. *„A múlt tapasztalatai és a jövő lehetőségei egyaránt arra figyelmeztetnek, hogy munkánkat úgy zárjuk le: a jövő nemzedéke ne a befejezés, hanem a bányászat érdekében teendő újrakezdésért, a magyar bányászat hagyományaihoz méltóan, folytassa munkáját a mecseki bányák és az ország bányászata érdekében!”* Az utolsó értekezlet résztvevői: *Bán Valér, Bocskárdi Albert, Csizmadia Lajos, Kopeczky Lóránt,*

Légár Győző, Tímár László, Turányi Károly tanárok és nevelők, *Keserű Károly és Tihanyi Ödön* gazdasági vezetők voltak. A tantestület nevében Légár Győző búcsúztatta el ünnepélyesen az iskola igazgatóját.

1951-ben a pécsi technikum kereteiben létesült a Komlói Technikum. Tagozatai: 1951-bányaiipari (1951/52-1957/58 Dolgozók Bányaiipari Technikuma Bányaművelő Tagozat, 1958/59-1961/62 Dolgozók Bányaiipari Technikuma, 1962/63-1969/1970 Dolgozók Bányaiipari Aknászkepző Technikuma), 1953 bányagépészeti, 1957 villamos tagozat, 1953/54-1956/57 Dolgozók Bányaiipari Technikuma Bányagépészeti Tagozata, 1957/58-1967/68 Dolgozók Bányagépészeti és Bányavillamosági Technikuma. A komlói technikum 1962/63-ra 11 osztályú iskola lett. Az itt végzetteket 22 komlói üzem foglalkoztatta. 1970-ben a komlói technikum különböző évfolyamain végzett 328 bányaiipari technikus 96,5%-a a komlói kő- és szénbányászatban dolgozott. A bányagépész technikusok 87%-a, a villamosenergiaipari technikusok 85%-a maradt Komlón. 1970-ben Komlón is megszűnt az oktatás. Itt *Kiss József* iskolavezető igazgató búcsúztatta a tantestületet, *Bíró Károlyt, Fekete Istvánt, Kajdy Saroltát, Králik Istvánt és Tasnádi Lászlót*, akik éveket töltöttek el a bányászati szakoktatásban.

A bányászati képzés intézményes formái – a felnőttképzést kivéve – eltűntek Baranya megye sokszínű oktatási rendszeréből. A technikum munkája azonban hozzájárult a megye bányászatának fejlődéséhez, ezzel annak az infrastruktúrának a létrehozásához, amelyben ma élünk, a szaktudás szétterjedt, új életformában erősödött meg. A pécsi és komlói technikumokban végzettek közül többen életüket adták a bányának, máig száznál is több jutottak el egyetemi diplomáig, néhányan külföldön futottak be karriert. Mára a megye termelési kultúrájából a bányászat majd teljesen eltűnt, a technikum és a technikusok emlékét felidézve azonban arra gondolunk, munkájuk akkor a mát szolgálta, bár a jövőt ilyen formában kevesen láthatták előre.

Krisztián Béla PhD

Hiány van a timföldpiacon

A kínai igények bővülése miatt időlegesen hiány keletkezett a timföld világpiacon, s az árak jelentős emelkedéssel reagáltak.

A világpiacon az utóbbi fél évben fokozatos emelkedés mellett közel háromszorosára, tonnánként 420-440 dollárra nőtt a kohászati timföld ára, tájékoztatott dr. *Tolnay Lajos* a Mal Rt. igazgatósági elnöke. Ennek oka, hogy a kohászati timföld globális kínálata nem tudott lépést tartani a kínai igények erőteljes növekedésével, így timföldhiány lépett fel. Ezzel párhuzamosan lelassult a kínai alumíniumkínálat felfutása.

A több évtizedes tapasztalatok és ártrendek azt mutatják, hogy a timföldárak „elrugaszkodása” a reális világpiacon árszínvonalától maximum egy-másfél évig tarthat.

Dr. Tolnay Lajos az év közepére a kohászati timföld árának csökkenését várja. Hozzátette, a timföldhiány nem magyarázza meg az alumínium tőzsdei jegyzésárának az elmúlt két hónapban tapasztalt szokatlanul gyors áremelkedését. 2003. decemberében átlagosan 1555 dollár volt az alumínium tonnánkénti ára, ma már 1700 dollár. Mivel a tőzsdei fémkészletek nőnek, a fémfelhasználók részéről sem mutatkozik élénkebb kereslet, az áremelkedés mozgatórugóit a tőzsdén kívül kell keresni.

A világpiacon timföldhiány és a magas timföldár gyakorlatilag nincs közvetlen hatással sem Ajka, sem Inota működésére, jelentette ki az elnök. A hazai kitermelésű és az importbauxittal együtt biztonságosan terhelhető az ajkai évenkénti 300 000 tonnás timföldkapacitása. Ezzel szolgálják ki az inotai kohót, valamint a Motimot. Elméletileg lehetőségük lenne az ajkai timföldgyártó kapacitáson belül növelni a kohászati timföld gyártását. Ennek azonban megéreznék a negatív hatásait is. Egyrészt rövid időn belül elveszítenék a speciális termékeik stabil külföldi vevőit. Másrészt a kohászati timföldgyártásra

történő részleges átállás, majd visszaállítás nagyságrendileg többbe kerülne, mint amit nyerhetnének.

Napló, 2004.02.23. (Tremmer)

PT

Az EU tagság köszöntése

Ünnepi esemény helyszíne volt hazánk EU csatlakozásának előestéjén a soproni Központi Bányászati Múzeum. A rendezvény a néhai dr. Faller Gusztáv és dr. Franz Schulte-Strathaus, neves Ruhr-vidéki üzletember által Magyarország uniós csatlakozásának időpontjáról 1996. május 16-án kötött fogadás szellemében született.

A fogadást dr. Faller Gusztáv nyerte meg, a tétet fia, dr. Faller Jenő vette át a meghívott vendégsereg jelenlétében, akik között számos bányász szakember is volt.

Az ünnepségen a soproni Union Brass fúvósötös adott nagyszerű hangversenyt, majd állófogadás volt a Múzeum előterében. Az összejövetel méltó befejezése volt az éjféltől tűzijáték közös megtekintése.

Csethe András

Könyv- és folyóiratszemle

Üzleti fogalomtár

Több mint száz szócikket, több száz üzleti fogalmat egy csokorba gyűjtve, s hozzájuk kapcsolódó könyveket, cikkeket, folyóiratokat, internetes források listáját, angol – magyar, magyar – angol szótárt tartalmaz *Chikán Attila – Wimmer Ágnes* „Üzleti fogalomtár” c. könyve.

A kötetben a mai üzleti életben a menedzsmenttudományban használatos módszerek, elvek szerepelnek, a vállalati stratégia, a pénzügyek, a vezetői számvitel, a termelés, a logisztika, a marketing, az e-business stb. legfontosabb alapfogalmaival. A szócikkek végén a felhasznált irodalom tartalmazza a fogalomhoz kapcsolódó eredeti forrásokat és a magyar nyelven elérhető irodalmat.

Gyakorló vállalati szakembereknek, a gazdasági üzleti élet érdeklőinek ajánlható e hiánypótló kötet.

A 280 oldalas keménykötésű könyv az ALINEA Kiadó Üzleti Szakkönyvtár sorozat részeként jelent meg (ára: 3950 Ft).

Dr. Horn János

Mérnökgeológia jubileumi konferencia

2003. december 4-én dr. Kertész Pál 75., dr. Gálos Miklós és dr. Kleb Béla 65. születésnapja tiszteletére jubileumi konferenciát rendeztek a Budapesti Műszaki Egyetem dísztermében. A három ember, három életpálya, a három iskolateremtő személyiség életében a kulcszó a mérnökgeológia.

Kiváló gondolat volt a jubileumi konferenciához kapcsolódó *Mérnökgeológia jubileumi konferencia* c. könyv megjelentetése (szerkesztette: dr. Török Ákos, kiadó: Műegyetem Kiadó), melyben nemcsak a konferencián elhangzott előadások kaptak helyet.

Az íráskor sorát a tanszék története indítja, majd ezt követik a jubilálók cikkei. Az előadások bővített anyagai elhangzásuk sorrendjében alkotják a kötet következő részét. A harmadik fejezet a tanszéken – többségükben a három ünnepelt témavezetésével – doktori fokozatot szerzett kollégák és mostani doktoranduszok cikkeit tartalmazza.

A függelékekből megismerhetjük a volt és jelenlegi tanszéki munkatársak neveit és a tanszékek főbb megbízásos és kutatási munkáit.

A kiváló minőségű nyomdai munka (terjedelme 376 oldal) a Grafika Press Bt. dolgozóinak munkáját dicséri.

Dr. Horn János

Geológia mindenkinek

Dr. Mátyás Ernő: Geológia geológusok, bányamérnökök részére és mindenkinek (Geoproduct Kft. 2004) c. könyv fűzve, színes keménytetővel, 372 oldallal, számos táblázattal és rajzmelléklettel jelent meg, amely egyéb tudománnyal foglalkozók könyvtárainak is használható és értékes darabja lehet.

Mindazok az egyetemi hallgatók, akik részt vettek Miskolcon dr. Mátyás Ernő előadásain, tapasztalhatták, hogy egy olyan tárgyat is lehet élményszerűen előadni, ami talán választott szakmájuktól, vagy érdeklődési körüktől távol áll. Ennek a népszerűségnek a titka, hogy

egy üzemi szakember gyakorlati tapasztalatait, megfigyeléseit adta át érthetően és egyszerűen, a szakirodalom agyoncsépelet frázisai helyett olyan újszerű szemléltető rajzokkal és táblázatokkal, amelyeknek megértéséhez és megtanulásához csupán figyelésre és logikus gondolkodásra volt szükség.

Azokban az években, amikor a Miskolci Egyetemen oktató volt, nemcsak a magyar és világgazdaság szerkezete, de az általános tudományos technikai színvonal is alapvetően más volt – írja a könyv bevezetőjében. Napjaink azonnali haszonra törő gazdasági szemléletével szemben más volt a tudományos adatgyűjtés, a feldolgozás szintje és a tudományos publikálás követelménye és lehetősége. A kötet összeállításánál az az elv vezérelte, hogy a Föld – szemben minden felosztó, felbontó emberi törekvésekkel – az itt élők közös hazája. Használunk kell az emberi élet könnyebbé tétele érdekében a földkéreg minden anyagát, de azt környezetünk károsítása nélkül csak akkor tehetjük, ha nem próbáljuk átugrani egy-egy tudományág alapismereteit.

A szerző 16 fejezetben foglalja össze egyetemi előadásait, tanulmányait, jegyzeteit. A földtan, mint tantárgy megismerésétől a geológiai mozgásfolyamatok időrendjéig logikai sorrendben, de mindig szem előtt tartva azt az elvét, hogy az emberiség fejlődésének alapja a földkéreg anyagainak használatbavétele. A kötetben bemutatott példák elsősorban a hazai, mindenki számára könnyen hozzáférhető előfordulásokról, feltárásokból származnak. A földkéreg összetételét, mozgásfolyamatait, hasznosítható anyagainak képződését és valószínű elhelyezkedését tárgyalja ez a könyv a geológusok, bányamérnökök, de a 21. század emberének is, mivel nemcsak gyakorlati, gazdasági, ipari tevékenységhez, de szemléletük formálásához is tartalmazznak hasznos adatokat.

Benke István

Magyar Bányajog

A Miskolci Egyetemi Kiadó gondozásában, 2004-ben jelent meg dr. Izsó István okl. bányamérnök, okl. jogász, bányakapitány „Magyar Bányajog” című könyve, melyre vonatkozóan a témakörben korábban megjelent forrásértékű mű (Dr. Szeőke Imre: Bányajog, Budapest, 1915.) előszavából vett idézet ma is helytálló: „... a joggyakorlat bányajogunk fejlődésében rendkívül nagy szerephez jutott. Ily körülmények közt azt hisszük általános szükséglet képez az érdekeltek előtt egy oly kézikönyv, melyből az említett bányajogi viszonyok a maguk egészében megismerhetők. Ezt a célt kívánja a jelen mű megközelíteni, hogy az úgy tan-, mint kézikönyv gyanánt használható legyen.”

A mű első fejezetében dr. Izsó István ismerteti a magyar bányajog történetének főbb állomásait, majd a II-VII. fejezetben a hatályos hazai bányajogi szabályozás részleteit (bányászati szakigazgatási eljárások; a bányászati tevékenység műszaki és személyi feltételei, valamint szankciórendszere; a bányahatóság felügyelete alá rendelt egyes tevékenységek; a bányászati szakigazgatás

és felügyeleti rendszere) tárgyalja. A leírt anyag naprakész, technikai okokból csak a 2004. január 1-jén hatályba lépett változtatás (a 282/2003. (XII. 29.) Korm. rendelet) ismertetése hiányzik belőle, ami természetesen nem csökkenti a könyv értékét.

A miskolci Bányakapitányság vezetője által írt, olvasmányos műben a hatályos bányatörvény és a törvény alapján kiadott rendeletek ismertetésén kívül a bányajogi gyakorlatra vonatkozó iránymutatásokat is találunk. A – sajnos – egyre fogyó bányászati szakirodalomban ez a hiányt pótló könyv a főiskolai és egyetemi hallgatókon, valamint a hatósági szakembereken kívül a bányászatban tevékenykedő műszaki és jogi szakembereknek, bányavállalkozóknak is ajánlható, hiszen nemcsak elméleti, hanem gyakorlati kérdésekre is választ találhatnak benne.

A könyv 300 példányban jelent meg, de vélhetően ennél nagyobb érdeklődésre tarthat majd számot. (Beszerezhető a KÉT KÖNYVÉSZ Kft. könyvesboltjában, Miskolc-Egyetemváros, ára: 585 Ft)

KF

A Kárpát-medence vasgyártása a neoabszolútizmus korában

Dr. Remport Zoltán fenti című könyve a "Magyarország vaskohászata..." monográfia-sorozat következő köteteként jelent meg. A hazai vasgyártás történetét öleli fel 1850-től a kiegyezésig, érzékeltetve, hogy az ipari forradalom miként alakította át a hazai vaskohászat szerkezetét és technológiáját, s annak fejlődése hogyan illeszkedik a világméretű fejlődésbe.

A könyv mind a szakterület, mind az anyagi javak kultúrája témakör számára fontos ismeretanyagot tartalmaz a magyar vaskohászat-történet teljesebb megismerése és gazdaságtörténeti jelentősége szempontjából. A tudományos igényességgel megírt ipartörténeti képhez a szerző csaknem 250 irodalmi forrást, több mint 100 forrásjegyzetet dolgozott fel.

A kiadvány B5-ös formátumban, 196 oldal terjedelemben jelent meg, ábrákkal, táblázatokkal, fotókkal illusztrálva, ára 3800 Ft + áfa.

Megrendelhető a kiadónál az alábbi címen:

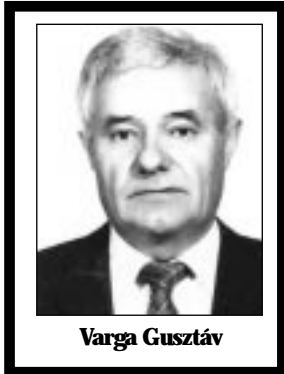
MONTAN-PRESS Rendezvényszervező, Tanácsadó és Kiadó Kft.

1027 Budapest, Csalogány u. 3/B (1255 Budapest 15, Pf. 18)

Tel.(1) 201 8083, Fax: (1) 201 8948, e-mail: montanpress@axelero.hu

Varga Gusztáv (1937–2004)

Mély megrendüléssel vettük a hírt, hogy csoportunk tagja, *Varga Gusztáv* okl. bányamérnök, a Miskolci Bányakapitányság nyugalmazott bányászati osztályvezetője 2004. január 20-án Miskolcon, 66 éves korában tragikus hirtelenséggel elhunyt.

Varga Gusztáv 1937. október 8-án született Fábiánháza községben. Elemi iskoláit szülőfalujában végezte, majd 1956-ban a Debreceni Református Gimnáziumban érettségizett. Ezt követően tanulmányait Miskolcon, a Nehézipari Műszaki Egyetemen folytatta, ahol 1961-ben bányamérnöki diplomát szerzett.

Bányamérnöki tevékenységét a Borsodi Szénbányák Szuhavölgyi Bányüzemében kezdte, ahol 1977. december 31-ig beosztott mérnöki, körletvezetői, aknavető főmérnöki beosztásokban dolgozott. 1978. január 1-től áthelyezéssel került a miskolci Kerületi Bányaműszaki Felügyelőség állományába bányahatósági főmérnöki, majd bányászati osztályvezetői munkakörökbe. 1995. december 26-i nyugállományba vonulásáig itt dolgozott. A szakma művelésével ezt követően sem hagyott fel, felelős műszaki vezetői, tervezői és számos egyéb feladatot látott el a Dráva Kavics Ingatlan Kft. és a Danubiusbeton Dunántúl Kft. Borsod-Abaúj-Zemplén megyei kavicsbányáiban, ahol hirtelen bekövetkezett haláláig rendkívül aktivitással és rátermettséggel tevékenykedett.

Szakterületét elsősorban a mélyműveléses szénbányák bányászati szakfelügyelete képezte, de sokrétű szakmai gyakorlata, problémamegoldó képessége, nyitottsága révén otthonosan mozgott a külfejtéses bányászati területén is. Csendes, szerény, alkalmazkodó, de emellett vidám, jó kedélyű kolléga volt, aki pályája minden állomásán a legjobb szakmai megoldások megvalósítására törekedett.

Kiváló munkáját több szakmai kitüntetéssel is elismerték: Kiváló Dolgozó (1967, 1969, 1971), Bányász Szolgálati Érdemérem (1971, 1986, 1991), Miniszteri Elismerő Oklevél (1992), Kiváló Bányász (1995).

Temetése 2004. január 24-én volt Miskolcon, a Szentpéteri Kapu-i temetőben, ahol a család, a rokonok és a barátok, ismerősök mellett volt munkatársai, kollégái körében helyezték örök nyugalomra.

Emlékét megőrizzük, nyugodjon békében. Utolsó Jó szerencsét!

Lóránt Miklós

Tóth József (1976–2003)

Ószinte fájdalommal és megrendüléssel értesültünk róla, hogy 2003. augusztus 6-án *Tóth József*, alias Dr. Csendeskakaj, okl. bányamérnök, okl. geográfus szíve megszűnt dobogni. 2003. augusztus 14-én kísértük utolsó utoljára Debrecenben.

1976. május 27-én született Debrecenben. 1994-ben érettségizett a debreceni Medgyessy Ferenc Gimnáziumban, majd ezt követően nyert felvételt a Miskolci Egyetem Bányamérnöki Karára ahol 2000-ben környezetmérnöki, 2001-ben pedig geográfusi oklevelet szerzett. Az OMBKE-nek 2001. február 1-től volt tagja. Közösségi munkájáért az OMBKE 2002-ben dicsérő oklevéllel jutalmazta.

Három évvel korábban támadta meg szervezetét a gyilkos kór, mely ellen derekasan és méltósággal küzdött halála napjáig, és amely küzdelemben - sajnos - mégis alulmaradt. Sokan voltunk ebben a küzdelemben mellette, akik hittük, nem lehet, hogy Dodó meghaljon. Szívünkben mérhetetlen bánattal és szomorúsággal kellett tudomásul vennünk, hogy megint alul maradtunk. Ismét elment egy szép remények előtt álló fiatalember, egy jó kolléga, egy kiváló barát. Nem rajta múltott, hogy nem tudta gyakorolni szép hivatását mely annyira fontos volt neki. Hallgatóként, de később végzett mérnökként is nagy szeretettel és lelkesedéssel ápolta a bányász hagyományokat. Kevés bányász szakestély volt, ahol érces, szép, férfias hangjával ne ő vezényelte volna a nótázást. Hű társával, Ilonával, aki mindvégig kitartott mellette, itt voltak a 2003-as szalag és gyűrűavató szakestélyen is. Mindnyájan örültünk, hogy itt vannak, hiszen reményünket erősítette. Dodó lefogyva bár, de vidáman énekelt, szerepelt. Halála előtti hetekben kissé rosszabb hírek is jöttek, de reméltük ezeket a nehézségeket is leküzdi, mint annyi mászt az elmúlt években. Szorongtunk és bízunk. És egy nyári napon a déli harangszó nem csak Nándorfehérvár üzenetét hozta el szobámba, hanem fiatal barátunk halálhírét is. Szíve megállt és hiába tettek meg mindent az orvosok, ő mégis elment.

Tanítványom volt, később barátommá lett. Kedves Dodó Barátom! Szerettelek hallgatóként, szerettelek barátként. Hiányzol nekünk és hiányozni is fogsz. Kívánok Neked örök nyugodalmat, nyugodj békében! Jó szerencsét!

Morvai Tibor

A Magyar Bányászati Szövetség szakmai véleménye, javaslatai a „Natura 2000 területekre vonatkozó szabályokról” szóló Kormány előterjesztés-tervezet 2004. áprilisi változatához

Egyetértve azzal, hogy az Európai Unióhoz való csatlakozás a tagországok részére kötelezettségeket jelent, meggyőződésünk, hogy a prioritásokat a fenntartható fejlődés és az EU gazdasági vezető szerepének 2010-ig történő fejlesztésére vonatkozó 2000 évi lisszaboni határozat szellemében célszerű megadni.

Ebből a szempontból véleményünk szerint joggal állapítható meg, hogy a Natura 2000 rendelet az itt élő emberek életminőségének fejlesztését, a nemzetgazdasági fejlődést, a növény és állatvilági (valós és vélelmezett) élőhelyeknek a tervezett szerinti kijelölésével jelentősen korlátozza.

Nevezetesen a mezőgazdaság mellett a nemzetgazdaság egészét korlátozzák a fejlesztésekben, (zöldmezős beruházások, bányászati tevékenység stb.).

Mint ismeretes a nemzetgazdaság működőképességének fenntartásához, az energiaellátás biztonságához, az infrastrukturális fejlesztésekhez nélkülözhetetlen az ásványi nyersanyag kitermelés. Bányászni pedig csak ott lehet, ahol ásványi nyersanyag lelőhelyek vannak.

A nemzetgazdaság felzárkóztatása szempontjából kiemelt fontosságúak az infrastrukturális fejlesztések, az út és autópálya építések, melyek megvalósításához ásványi nyersanyag kitermelés szükséges. Ha ezekhez kapcsolódó bányateleken a Natura 2000 korlátozásokat vezetik be, ez a programot teljes mértékben ellehetleníti.

A bányászati tevékenység eddig is szigorú környezet- és természetvédelmi követelmények teljesítése, a szakhatóságok előírásainak megfelelő rekultiváció mellett valósulhatott meg.

A Natura 2000 területkijelölések véleményünk szerint nélkülözik a tételes nemzetgazdasági hatásvizsgálatot. A Kormány rendelet-tervezet a szakhatóságok közül indokolatlanul meghatározó szerepet ad a Nemzeti Park Igazgatóságoknak.

Eleve problémásnak ítéljük a Kormány rendelet előkészítésének folyamatát, melyből a bányászati szakigazgatást, a Magyar Bányászati Hivatalt, a Magyar Geológiai Szolgálatot, mint szakhatóságokat kihagyták, ezzel a gazdasági szempontok érvényesítésének lehetősége ellehetlenült.

Különösen hátrányos helyzetet teremt a „Záró rendelkezések” c. fejezet 13. §-a, mely a rendelet hatályba lépését követően, két éven belül visszamenőlegesen felül kívánja vizsgálatni a meglévő engedélyeket, többek között a bányászati engedélyeket, és azt szükség szerint módosítani kívánja az Igazgatóság (Nemzeti Park Igazgatóság) szakhatósági közreműködésével. Ezzel gyakorlatilag a Magyar Bányászati Hivatalra, illetve bányakapitányságaira kívánja a módosítást, annak ódiумаival (pl. kártalanítási kötelezettség) hárítani.

A Vezetői összefoglaló ugyan utal a kártalanítás lehetőségeire EU források felhasználásával, de sajnos ez első olvasatban csak a mezőgazdaságra látszik korlátozódni.

Javaslataink, észrevételeink a következőkben foglalhatók össze:

Az ásványi nyersanyag-kitermelést kiemelt közérdekként kezelve a Natura 2000 területkijelöléseknél a már engedéllyel rendelkező, bányatelekkel lefedett területeket vegyék figyelembe.

A szakhatósági eljárás során ne legyen megtiltható olyan tevékenység, amely a kijelölt területen korábban már megtörtént, hiszen ebben az esetben annak ténye, hogy a területen a Natura 2000 hálózat részévé nyilváníthatóság feltételei megvannak, bizonyítja, hogy a tervezett tevékenység a terület természetvédelmi helyzetét nem veszélyezteti. Ennek elsősorban a szeizmikus kutatás szempontjából van jelentősége, mert így nem lenne tiltható a mérés, ha igazolható, hogy egy korábbi generációs felmérés a területet már érintette.

A területkijelölésekben a bányászati szakhatóságok is részt vehessenek.

A 7. § (9) bekezdése szerint az eljáró szakhatóság a csak akkor engedélyezheti a benyújtott tervet, illetve tevékenységet, ha az a Natura 2000 területet nem „veszélyezteti, vagy károsítja”. A szakhatóságnak eszerint akkor is lehetősége van a tiltásra, ha a természetvédelmi hatástanulmányban pusztán megemlítilésre kerül, hogy a tevékenység – bár elhanyagolható és a kockázatok szempontjából kezelhető – veszéllyel jár.

Javasoljuk, hogy az eljárás során a szakhatóság mérlegelni legyen köteles a „veszélyeztetés” mértékét. A tervezett tevékenység tiltása pedig csak akkor legyen megengedhető, ha a benyújtott tervdokumentáció nem foglalkozik a kockázatok kezelésével, azok csökkentésére vonatkozó intézkedések megtételével, azaz állítható, hogy a fennálló „veszély” óvintézkedések híján nagy valószínűséggel az élőhely károsodásához fog vezetni.

Legyen a jogszabályban definiálva, hogy természetvédelmi hatástanulmányt kizárólag szakértői névjegyzékbe vett, az igazgatóságokkal munka- illetve szerződéses viszonyban nem álló, független szakértő készíthet.

A már kiadott hatósági engedélyek visszamenőleges felülvizsgálatával kapcsolatosan:

A felülvizsgálat nem terjedhet ki a Natura 2000 területeken már működő, megvalósult beruházások, létesítmények rendeltetésszerű és korábban már engedélyezett használatára, hiszen a kedvező természetvédelmi helyzetet a létesítmények léte nem befolyásolta. Azaz: a már létező bányatelken belüli tevékenység ne legyen korlátozható vagy tiltható.

Amennyiben a Natura 2000 területek kijelölése miatt a bányászati tevékenység korlátozására, tilalmára kerülne sor, törvényileg/rendeletileg deklarálva – a meglévő engedélyek alapján megvalósított bányászati beruházások és az elmaradt haszon figyelembevételével – tételes kártalanítás történjék, elkülönített költségvetési keretből (nem pedig az engedélyező bányahatóság terhére).

A Kormány előterjesztés *V. "Várható gazdasági hatások"* fejezetéből hiányzik a rendeletnek a bányászatra, az ásványvagyon kutatásra, ezáltal az építő-, és energiaiparra, valamint a nemzeti vagyona gyakorolt negatív hatása. Ezzel összefüggésben javasoljuk elvégezni a „költség-haszon” elvű gazdasági hatásvizsgálatot és azt a területkijelölésnél figyelembe venni.

Szövetségünk szakmai együttműködését felajánlva, észrevételeink, javasolataink elfogadásában bízva, tisztelettel
Budapest, 2004. május 5.

Dr. Zoltay Ákos
ügyvezető főtitkár

Tudtad-e?

Ezzel a címmel jelent meg a *Mining Environmental Magazine* (Bányászati Környezetvédelmi Folyóirat) 2003. november 6-ai elektronikus hírlevelében az alábbi mondat:

Egy hivatalos jelentés szerint **"a bányászat az USA földterületének 0,25 %-át érinti."**

Tudjuk-e, és tudatosítjuk-e, hogy az egyes vélemények szerint jelentéktelen bányászattal bír Magyarországon a földterületének hányad részét érinti a bányászat?

PT

KNAPPENTAG NÉMETORSZÁGBAN

A Német Bányász-Kohász Találkozókat szervező bizottsága **2004. szeptember 4-5-én** Szakmai Konferenciát és **Bányász-Kohász találkozót** rendez a Hessen tartománybeli STADT HERINGEN-ben (Eisenach közelében).

Program: szeptember 4.: 13⁰⁰ Konferencia
19³⁰ Bányászeszt

szeptember 5.: 10⁰⁰ Ökumenikus istentisztelet
11³⁰ Közös ebéd az ünnepi sátorban
13⁰⁰ Gyülekezés a felvonuláshoz, ünnepi beszédek
14⁰⁰ Díszfelvonulás
16⁰⁰ Zárás

Az OMBKE kellő számú jelentkező esetén a Konferenciára illetve a Knappentagra autóbust szervez Budapest-Tatabánya-Győr-Bécs-Passau-Regensburg-Nürnberg-Würtzburg-Kassel (Eisenach) útvonalon.

Indulás szeptember 3-án 7⁰⁰-kor. Visszaindulás Stadt Heringenből szeptember 5-én 16⁰⁰-kor. Érkezés Budapestre szeptember 6-án 21⁰⁰-kor.

Elszállás kétágyas szobákban Passau, Stadt Heringen és Nürnberg körzetében. Az oda- és visszaúton a turista nevezetességek megtekintését tervezzük. Az utazás, szállás és a jelvény költsége a jelentkezők számától függően kb. nettó 45.000 Ft/fő.

A részletes programot a szállások lefoglalása után dolgozzuk ki.

Kérjük a rendezvényen részt venni kívánó tagtársainkat, hogy a végleges program kialakítása érdekében *előzetes részvételi* szándékukat elérhetőségük megadásával, **augusztus 5-ig** jelezzék az OMBKE titkárságán:

Telefon: 1-201-7337, vagy 06-30-9489-008. E-mail: ombke@mtesz.hu

OMBKE titkárság